

Modrotisk je výsledným produktem techniky zdobení látek, při níž se pomocí dřevěných nebo kovových forem nanese na plátno rezerva – hmota, jež chrání textilií v místech, která se nemají zbarvit. Potištěná látka je poté zastudena barvena v indigové lázni. Výroba modrotisku má své kořeny v Číně. Od počátku 18. století se umění zhotovování této specifické textilie začalo šířit také po Evropě, včetně českých zemí.

K prvním odběratelům patřily privilegované vrstvy, proto se také vzory, kterými byla tkanina zdobena, podřizovaly módě jednotlivých historických období. V průběhu 19. století se modrotisk stal oblíbeným a všeobecně rozšířeným jak v měšťanských vrstvách, tak především u venkovských obyvatel. Po celém území českých zemí proto byly zakládány četné modrotiskové manufaktury a rukodělné dílny. Změnou hospodářských podmínek ve druhé polovině 19. století se výroba modrotisku udržela pouze ve specifickém prostředí venkova. Jeho využití zde bylo praktické, uplatnil se na ložním prádle a zejména na lidovém oděvu. Výrobci se proto přizpůsobovali potřebám zákazníků, což ovlivnilo způsob jejich práce, a tím i podobu hotového modrotisku. Charakteristická pro něj byla regionálnost, kdy obyvatelé jednotlivých oblastí upřednostňovali vybrané vzory i určité vybarvení modrotiskových motivů, které odpovídaly podobě zdejší hmotné lidové kultury. Příležitostně se modrotisk upravoval také voskováním, které bylo vlastní lidovým vrstvám.

Uvedený charakter si výroba modrotisku všeobecně uchovala až do počátku 50. let 20. století, kdy byla v důsledku nástupu komunistického režimu zavíráním jednotlivých rukodělných dílen přerušena. Obnovena byla po několika letech, a to skrze modrotiskové provozovny Jochových ze Strážnice, Danzingerových z Olešnice na Moravě a krátce také Jiřiny Prouzové z Moravské Třebové, kterým bylo dovoleno pracovat v rámci organizace pro ochranu a rozvoj lidové výroby Ústředí lidové umělecké výroby. Ve výrobě modrotisku se kontinuálně pokračovalo a její podstata zůstala nezměněna. Se změnou způsobu života obyvatel Československé republiky se však provoz přizpůsobil aktuálním podmínkám a potřebám zákazníků, vedle praktičnosti byla vyzdvihována především estetičnost a kulturní hodnota modrotiskových výrobků.

V 90. letech se poslední fungující modrotiskové dílny na našem území, příslušející rodinám Danzingerových a Jochových, osamostatnily. Přestože v současnosti zhotovují i jiný sortiment, navazují na práci svých předků – pracovníky a vedoucími obou provozoven jsou přímí potomci jejich zakladatelů. Vlastní formy s původními vzory, které se uplatňovaly na lidovém oděvu regionů, do nichž dílny tradičně své zboží dodávaly, a pravidelně s nimi pracují.

Hodnota a potenciál současné výroby modrotisku spočívá hned v několika rovinách. Tvorbou pro folklorní soubory a jednotlivce se dílny výrazně podílí na uchování tradičních oděvů jednotlivých regionů nejen v České republice, ale i na Slovensku. Široká nabídka praktického i dekorativního zboží obou modrotiskových dílen je přístupná okruhu různorodých zákazníků. Vedle praktičnosti přináší také kulturní a estetickou hodnotu. Modrotisk nabízí široké pole působnosti také v oblasti výtvarné a návrhářské.

Neopomenutelný význam modrotiskové výroby spočívá v oblasti naučné a vzdělávací. Prostřednictvím exkurzí má široká veřejnost možnost seznámit se s historií a postupem modrotiskové výroby. Návštěvníkům textilních a výtvarných škol spolu s historickými obory poskytují obě dílny bohatý studijní materiál.